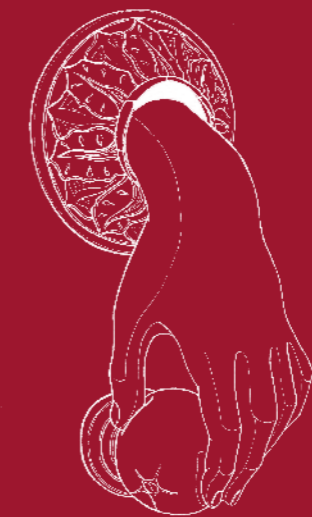

Ajuntament de Palma

La casa possible

Exposició permanent
Can Balaguer

Il·lustracions de Georgina Gamundí

Can Balaguer
La casa possible
Exposició permanent

CONCEPTE

M. José Massot
Magdalena Riera
Joana Seguí
Isabel Pérez Miró

DIRECCIÓ CIENTÍFICA

M. José Massot
Magdalena Riera

CAP DE CONSERVACIÓ - RESTAURACIÓ

Joana Seguí

COORDINACIÓ TÈCNICA

Joana Seguí
Isabel Pérez

PRODUCCIÓ

Clara Bibiloni
Pilar Garcias
Georgina Gamundí

COORDINACIÓ DEL MUNTATGE

Clara Bibiloni
Pilar Garcias
Isabel Pérez
Joana Seguí

TEXTOS

M. José Massot
Magdalena Riera
Isabel Pérez

DISSENY MUSEOGRÀFIC

Antoni Garau i Carles Fargas

DISSENY GRÀFIC

Carles Fargas i Antoni Garau
Som 2

DISSENY D'IL·LUMINACIÓ

Toni Gómez

DOCUMENTACIÓ

Bartomeu Bestard
Carme Colom
Emmanuel Gloagen
Pilar Garcias
Elvira González
Aranzazu Miró

CONSERVACIÓ PREVENTIVA I RESTAURACIÓ

Alfredo Álvarez Arranz
Albert Blancafort
Bernat Burgaya
Noemí Caselles
Agatha Costa
Montserrat Dezcallar
Mar Gómez Lobon
Estrella López Armendáriz
Mitra Restaura SL: Miquel Vidal Femenies
i Ana María Rus Muro
Miquel Àngel Moncadas
Mui Morey

Margalida Munar
Pere Terrassa
Mercedes Tomé Prieto
Joana Seguí
Navarro Iluminación
Llorenç Real

Maria del Mar Riera
Pere Reynés
Elena Sainz
Mariano Santos
Maia València

Carme Vázquez
Xicaranda CiRBCC SL: Alfredo Claret,
Clara Matheu i Teresa Rullán

AUDIOVISUAL

La Perifèrica

FOTOGRAFIES

Vicenç Mates

MUNTATGE

Ricardo Sánchez
Georgina Gamundí
Xicarandana

TRADUCCIÓ

Rachel Waters

REVISIÓ DE TEXTOS

Servei d'Assessorament
Lingüístic de l'Ajuntament
de Palma

PROGRAMA EDUCATIU

Clara Bibiloni
Gen Cultura Mallorca
Georgina Espinosa
Cas Music
PalmaEduca

Quadern-guia

La casa possible

IL·LUSTRACIONS

Georgina Gamundí

CONCEPTE

Llorenç Carrió

TEXTOS

M. José Massot
Isabel Pérez
Aránzazu Miró
Bartomeu Bestard

COORDINACIÓ

Isabel Pérez
Pilar Garcias

DISSENY GRÀFIC

Carles Fargas i Antoni Garau

IMPRESSIÓ

Planisi

**L'exposició "La casa possible" és una producció de
la Regidoria de Cultura, Patrimoni, Memòria Històrica i Política
Lingüística de l'Ajuntament de Palma.**

DL: PM 1651-2018
Drets de reproducció
Dels textos: Els autors
De les imatges: La il·lustradora

AGRAÏMENTS

Lourdes Alomar Cañellas
Sofia Alomar Cañellas
Guillem Alomar Canyelles
Josep Alomar Canyelles
Alfredo Álvarez
Josep Balaguer Siquier
Biblioteca Fundación Bartolomé March
Albert Blancafort
Antoni Cabot
Catalina Cantarellas
Cercle de Belles Arts
Consell de Mallorca
Francisca Coll
Agatha Costa
Manel Domènech
M. Antònia García
Margarita García Calvo
Catalina Mas Andreu
Antoni Mulet
Josep Morata
Mui Morey
Antònia Noguera
Francisca Olmo
Rosi Olmo
Joan Parets
Ramón Pita da Veiga
Llorenç Real
Ramón Pita da Veiga
Pere Reynés
Bartomeu Rosselló
Gaspar Sabater
Pere Terrasa
Carme Vázquez

Col·labora

Breu història de Can Balaguer

L'edifici que avui coneixem com Can Balaguer ocupa la meitat d'una propietat que del segle XVII fins a final del segle XIX va pertànyer a la família Gual-Sanglada i als seus hereus. En forma de L, limitava a l'oest amb el carrer de Sant Jaume i al sud amb l'actual carrer de la Unió, el qual s'havia creat després del desviament de la Riera, al segle XVII.

Seguint la tradició de les cases majors de Ciutat i, per tal de poder organitzar l'estructura barroca de la part pública o de protocol de la casa, sabem que el 1699 s'inicià la construcció de l'edifici actual per encàrrec de Don Mateu Gual-Sanglada Truiols, noble i corsari. Dins la mateixa propietat hi pervivien les cases d'origen medieval preexistents, amb entrada pel carrer de Sant Jaume.

A final del segle XIX els hereus dels Gual-Sanglada varen vendre l'edifici iniciat el 1699 als Blanes, una coneguda família burgesa mallorquina, però varen mantenir la propietat de les cases amb entrada pel carrer de Sant Jaume. A partir d'aquesta compra, la casa passà a ser una casa de distribució burgesa. El músic Josep Balaguer va adquirir la casa barroca a aquesta família el 1927. Finalment, a la seva mort, el 1951, complint la seva voluntat, les seves germanes en varen fer donació a la ciutat, amb la condició que s'hi instal·làs el Cercle de Belles Arts.

Breve historia de Can Balaguer

El edificio que hoy conocemos como Can Balaguer ocupa la mitad de una propiedad que perteneció desde el siglo XVII hasta finales del siglo XIX a la familia Gual-Sanglada y sus herederos. En forma de L, limitaba al oeste con la calle Sant Jaume y al sur con la actual calle Unió, creada a raíz de la desviación del curso de la Riera, en el siglo XVII.

Siguiendo la tradición de las casas majors de Palma, sabemos que en 1699 se inició la construcción del actual edificio, comisionado por Mateu Gual-Sanglada Truiols, noble y corsario. Dentro de la misma propiedad pervivían las casas de origen medieval, con entrada desde la calle Sant Jaume.

A finales del siglo XIX, los herederos de la familia Gual-Sanglada vendieron el edificio iniciado en 1699 a los Blanes, una conocida familia burgesa, pero mantuvieron la propiedad de las edificaciones de la calle Sant Jaume. A partir de esta compra, el inmueble pasó a ser una casa con una distribución burgesa. El músico Josep Balaguer adquirió el edificio barroco a esta familia en 1927. Finalmente, a su muerte, y cumpliendo su voluntad, sus hermanas donaron el edificio a la ciudad con la condición de que albergase el Círculo de Bellas Artes.

El pati

El nou edifici barroc finalitzat al segle XVIII es va estructurar al voltant d'un gran pati. Entorn d'aquest eix, a la planta noble se succeïen les quatre sales, quadres o estrados, els quals constituïen la part pública de la casa, només accessible a les grans recepcions, i amb una funció clarament simbòlica: mostrar la posició de riquesa i poder dels seus propietaris. Aquesta estructura és típica de les cases senyorials de Palma i, en molts casos, s'ha mantingut fins als nostres dies. La planta noble de Can Balaguer s'ha museïtzat a través de l'exposició permanent "La casa possible" que es pot veure actualment.

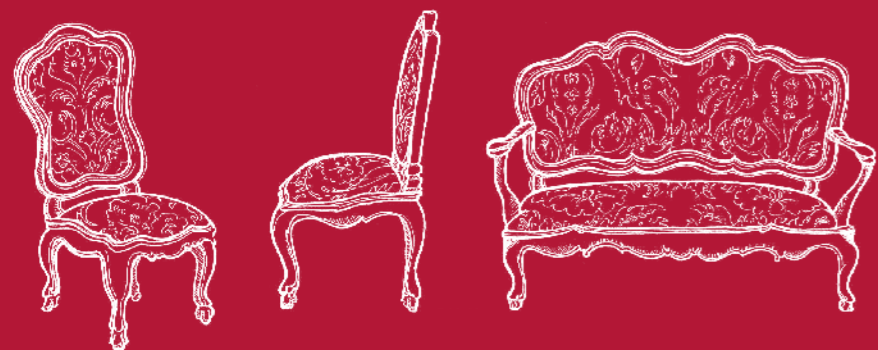
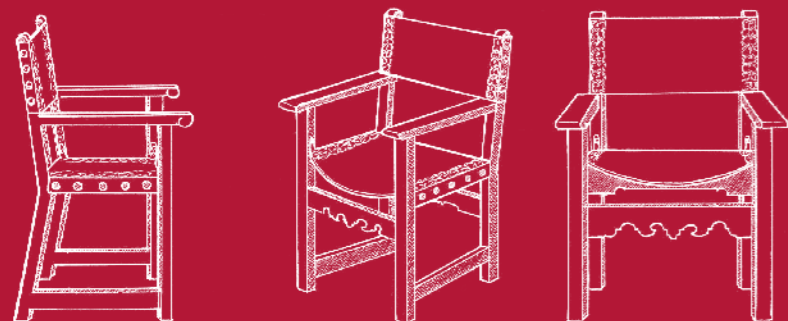
Avui el pati de Can Balaguer destaca per les seves grans dimensions, recuperades a partir de la rehabilitació integral de l'edifici finalitzada el 2016. Ja el 2000 es va fer necessari escometre la restauració de les cobertes i el 2009 l'Ajuntament de Palma, després de recuperar la gestió de l'immoble, encarregà als arquitectes Francesc Pizà, Se Duch, Eva Prats i Ricardo Flores la rehabilitació integral de l'edifici. Cap a final del segle XVIII, s'havien tapiat tots els arcs del pati perpendiculars al carrer de la Unió. La rehabilitació ha permès reforçar les columnes per tal d'eliminar aquests murs de manera que la imatge actual dona una idea de la grandiositat del pati original al projecte encarregat per Mateu Gual-Sanglada.

El patio

El nuevo edificio barroco finalizado en el siglo XVIII se estructuró alrededor de un gran patio. En torno a este eje, en la planta noble se sucedían las cuatro salas, cuadras o estrados que constituían la parte pública de la casa, tan solo accesible en las grandes recepciones y con una función claramente simbólica: mostrar la posición de riqueza y poder de sus propietarios. Esta estructura es típica de las casas señoriales de Palma, y en muchos casos se ha mantenido hasta nuestros días. La planta noble de Can Balaguer se ha musealizado a través de la exposición permanente "La casa posible" que se puede ver actualmente.

Hoy el patio de Can Balaguer destaca por sus grandes dimensiones, recuperadas a partir de la rehabilitación integral del edificio finalizada en 2016. Ya en 2000 se hizo necesario abordar la restauración de las cubiertas del edificio y en 2009 el Ayuntamiento de Palma, después de recuperar la gestión del inmueble, encargó a los arquitectos Francesc Pizá, Se Duch, Eva Prats y Ricardo Flores la rehabilitación integral del edificio. Hacia finales del siglo XVIII se habían tapiado todos los arcos del patio perpendiculares a la calle Unió. La rehabilitación ha permitido reforzar las columnas para eliminar estos muros de manera que la imagen actual da una idea de la grandiosidad del patio original en el proyecto encargado por Mateu Gual-Sanglada.

La museïtzació de Can Balaguer

La museïtzació de la planta noble de Can Balaguer s'ha realitzat a partir de la necessitat de restaurar, posar en valor i conservar part de l'important patrimoni moble municipal, dins el qual trobam la mateixa col·lecció Balaguer, així com la provinent de Can Morell, avui conegut com Casal Solleric, i el fons procedent de l'antic edifici de l'Ajuntament, conjuntament amb les adquisicions de pintures d'artistes de primer nivell que el consistori va realitzar a partir de la segona meitat del segle XIX. El conjunt s'ha completat amb els dipòsits de peces procedents de la col·lecció Domènech-Vázquez, de la família Alomar, de Josep Balaguer Siquier i del Consell de Mallorca.

A la major part de les sales s'han recreat tipologies d'espais característics de la part pública de les cases senyorials de Palma: la sala d'entrada, la cambra i l'alcova de representació, un menjador del segle XIX i una sala de tertúlies de començament del segle XX. A més hi trobam tres espais que fan referència directa al donant, Josep Balaguer: la galeria de pintura, la sala de Música i la sala Lluís XV.

La musealización de Can Balaguer

La musealización de la planta noble de Can Balaguer se ha realizado a partir de la necesidad de restaurar, poner en valor y conservar parte del importante patrimonio mueble municipal, en el que encontramos la misma colección Balaguer, así como la procedente de Can Morell, hoy conocido como Casal Solleric, y el fondo originario del antiguo edificio del Ayuntamiento, conjuntamente con las adquisiciones del fondo pictórico de primer nivel que el Consistorio realizó a partir de la segunda mitad del siglo XIX. El conjunto se ha completado con los depósitos de piezas procedentes de la colección Domènech-Vázquez, la familia Alomar, de Josep Balaguer Siquier y del Consell de Mallorca.

En la mayor parte de las salas se han recreado tipologías de espacios característicos de la parte pública de las casas señoriales de Palma: la sala de entrada, la cámara y la alcoba de representación, un comedor del siglo XIX y una sala de tertulias de inicios del siglo XX. Además encontramos tres espacios que se refieren directamente a Josep Balaguer: la galería de pintura, la sala de Música y la sala Luis XV.

Els espais privats: la casa de nines de Can Morell

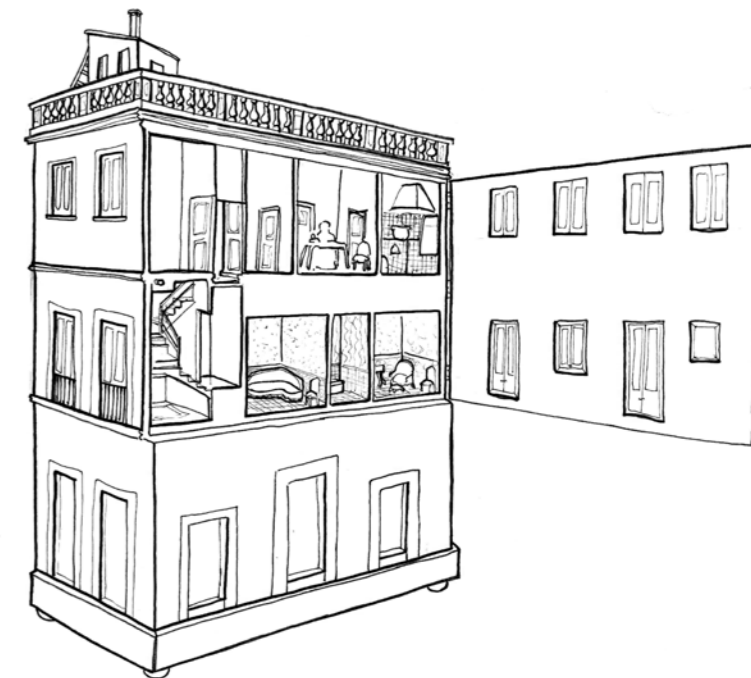
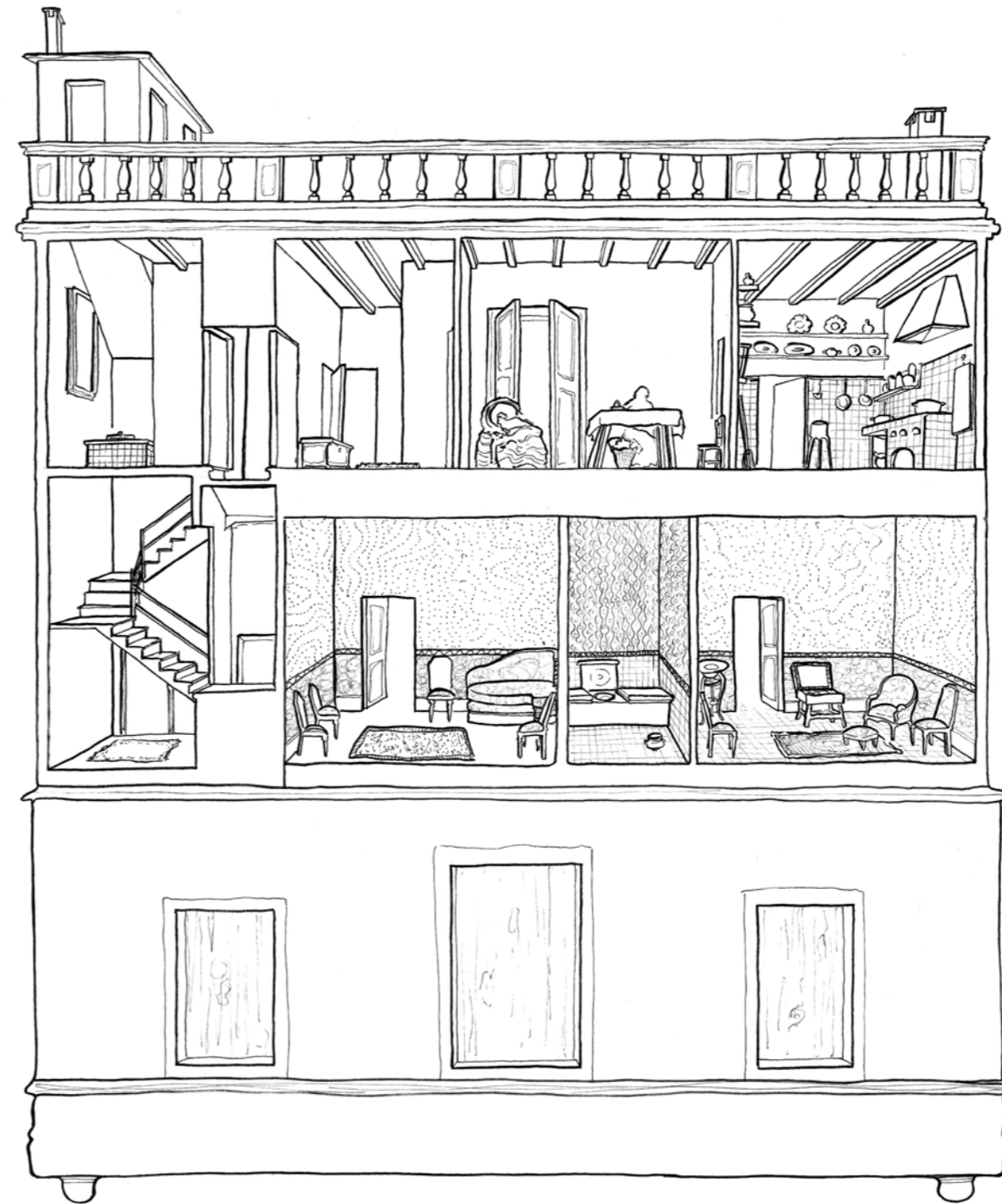
Abans d'iniciar el recorregut per aquestes tipologies d'espais, accedim a la planta noble a través d'un petit vestíbul on s'ha instal·lat una gran casa de nines procedent de Can Morell de finals del segle XIX. Aquí es poden veure alguns dels espais característics de la part pública de la casa, conjuntament amb altres típics de la part privada, com la cuina, el rebost, els quartos dels criats o els excusats.

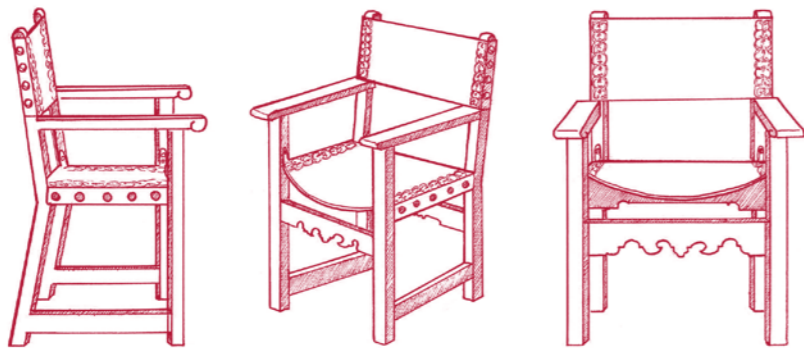
Crida l'atenció la fidelitat amb què es varen reconstruir els espais característics de les cases senyoriales, amb el diferent tractament de les fustes del mobiliari així com dels revestiments de parets i trespols, depenent que es tracti d'espais corresponents a la part pública o a la part privada de la casa, diferenciant igualment les estances utilitzades pels senyors i pel servei.

Los espacios privados: la casa de muñecas de Can Morell

Antes de iniciar el recorrido por estas tipologías de espacios, accedemos a la planta noble a través de un pequeño vestíbulo en el que se ha instalado una gran casa de muñecas procedente de Can Morell de finales del siglo XIX. Aquí se pueden ver algunos de los espacios característicos de la parte pública de la casa, conjuntamente con otros típicos de la parte privada, como la cocina, la despensa, los dormitorios de los criados, o los lavabos.

Llama la atención la fidelidad con la que se reconstruyeron los espacios característicos de las casas señoriales, con los diferentes tratamientos de las maderas del mobiliario así como de los revestimientos de paredes y pavimentos, dependiendo de que se trate de espacios correspondientes a la parte pública o la parte privada de la casa, diferenciando igualmente las estancias utilizadas por los señores de las del servicio.

La sala d'entrada

Durant l'edat mitjana i fins ben avançat el segle XVI, la primera sala a què s'accedia des de l'escala de pujada era el lloc on es feia la vida en comú de la família i on també es menjava. Incloïa caixes i arribancs de diferents dimensions i amb contingut variat com teles, roba d'ús de la casa o aliments, taules, bancs i algunes cadires, que van augmentant en nombre amb el pas del temps. També hi podia haver un armari, exempt o encastat a la paret i una credença per a guardar els objectes del servei de taula.

A partir de la introducció de l'estructura barroca, aquesta sala es va mantenir i va passar a distribuir el recorregut cap a les sales de protocol o cap a les estances d'ús privat de la família.

La sala d'entrada que hem configurat conté mobiliari i pintura del fons de Can Morell. A més cal destacar el mapa mural de Marc Cotto, procedent de Cort, un dels tres grans mapes murals de Mallorca del segle XVII que es conserven als nostres dies, així com les escaparates i figures de devoció procedents de les col·leccions Domènech-Vázquez i Sofia Alomar. També és especialment important la pintura de la Mare de Déu d'Atotxa, de la col·lecció Balaguer.

La sala de entrada

Durante la Edad Media y hasta bien entrado el siglo XVI, la primera sala a la que se accedía desde la escalera de subida, hacía las veces de lugar de la vida en común de la familia y en ella también se comía. Incluía arcas y arribancos de diferentes tamaños y con contenidos variados como telas, ropa de uso de la casa o alimentos, algunas mesas, bancos y escasas sillas, que van aumentando en número con el paso del tiempo. También podía haber un armario, exento o empotrado en la pared y una credencia para guardar los objetos del servicio de mesa.

A partir de la introducción de la estructura barroca, esta sala es la que distribuye el recorrido hacia las salas de aparato o hacia las estancias de uso privado de la familia.

La sala de entrada que hemos configurado contiene mobiliario y pintura del fondo de Can Morell. Además hay que destacar el mapa mural de Marc Cotto, procedente de Cort, uno de los tres grandes mapas murales de Mallorca del siglo XVII que se conservan en nuestros días, así como los escaparates y figuras de devoción procedentes de las colecciones Domènech-Vázquez y Sofia Alomar. También es especialmente importante la pintura de la Virgen de Atocha de la colección Balaguer.

1. Salamó
Segle XIX
Fusta, pintura
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

2. Sant Pere penedit
Còpia de Josep de Ribera
Segle XIX
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can Morell

3, 4, 5. Filòsofs
Còpies de Josep de Ribera
Segle XIX
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can Morell

6. Sant Jeroni ermità
Segle XIX
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can Morell

7. Sant Sebastià
Finals segle XVIII/inicis segle XIX
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can Morell

8. Filòsof
Còpia de Josep de Ribera
Segle XIX
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can Morell

9. Sant Andreu
Còpia de Josep de Ribera
Segle XIX
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can Morell

10, 11. Filòsofs
Còpies de Josep de Ribera
Segle XIX
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can Morell

12. Sant Jeroni al seu estudi
Segle XIX
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can Morell

13. Mapa de l'illa de Mallorca
Atribuït a Marc Cotto
ca. 1654
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma

14. Mare de Déu d'Àtoxa
Finals segle XVII/segle XVIII
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

15. Escena del Roser
Còpia de l'original de Joaquim
Juncosa a la Cartoixa de Valldemossa
Segle XIX
Ajuntament de Palma-Can Morell

16. Samsó i Dalila
Segle XIX
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can Morell

17 i 18. Escenes del Roser
Còpies dels originals de Joaquim
Juncosa a la Cartoixa de Valldemossa
Segle XIX
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can Morell

19. Cadires de repòs
Segle XVIII
Noguer, cera, vellut, llautó
Ajuntament de Palma-Can Morell

20. Rellotge de peu
S. XIX
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

21. Betlem
Primera meitat del s. XIX
Caoba, terracuita, copinyes
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez

22. Caixa
Segle XVIII
Fusta de morera
Ajuntament de Palma-Can Morell

23. Divina Pastora
Taller del mestre de les Verges
Rosses
Segona meitat del segle XVIII
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez

24. Caixa
Segle XVIII
Morera, cera, ferro
Ajuntament de Palma-Can Morell

25. Betlem
Segle XIX
Fusta, terracuita, copinyes
Dipòsit de la col·lecció Sofia Alomar Cañellas

26. Bufet
Segle XVIII
Fusta, vellut, ferro
Ajuntament de Palma-Can Morell

27. Bagul
Final segle XVIII/segle XIX
Fusta, pell, ferro
Ajuntament de Palma-Can Morell

28. Sant Sebastià i l'àngel redemptor
Taller del mestre de les Verges
Rosses
1750-1815
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez

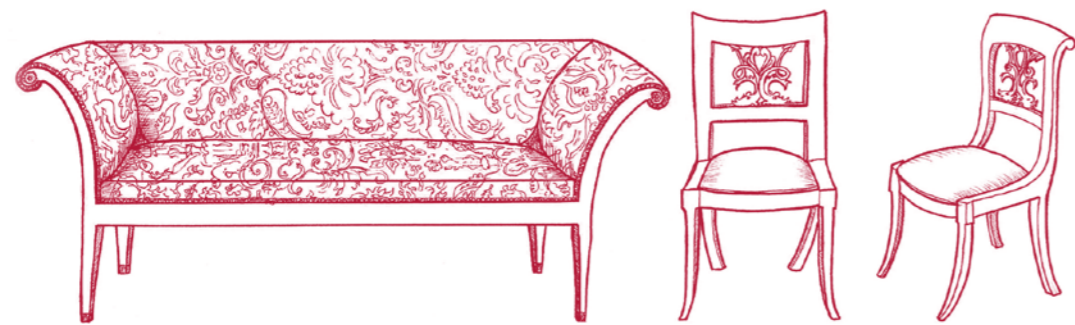
29. Llumenera
Segle XVIII
Aliatge de coure
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

30. Llumenera amb ventalla
Segle XVIII/inici del segle XIX
Aliatge de coure
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez

31. Bufet
Finals segle XVIII/inicis segle XIX
Fusta, metall
Ajuntament de Palma-Can Morell

La galeria d'un col·leccionista

Com a protector de les belles arts, Josep Balaguer va reunir una petita col·lecció dins la qual destaca un conjunt de pintures ben representatiu del treball del pintor mallorquí Antoni Gelabert (1877-1932).

A l'època en què hi vivia la família Balaguer, aquest espai estava dividit en dues sales, que servien de connexió entre la zona d'entrada de la casa i les sales principals on es trobava la gran sala de música. Va ser en una d'aquestes sales, transitada per tots els que visitaven la casa, on Josep Balaguer va instal·lar les pintures d'Antoni Gelabert.

Aquestes obres es presenten conjuntament amb peces procedents de les col·leccions municipals corresponents al període en què Gelabert va estar actiu. En aquests anys l'Ajuntament va adquirir pintures dels principals artistes modernistes presents a Mallorca, com Santiago Rusiñol, William Degouve de Nuncques, Hermenegild Anglada Camarasa, Francisco Bernareggi i Roberto Montenegro.

El conjunt es completa amb una selecció de peces realitzades a la fàbrica de ceràmica modernista de La Roqueta, procedents de la col·lecció Domènech-Vázquez, una producció equivalent en disseny i modernitat a la de les principals factories catalanes d'aquest període.

La galería de un coleccionista

Como protector de las Bellas Artes, Josep Balaguer reunió una pequeña colección en la que destaca un conjunto de pinturas muy representativo del trabajo del pintor mallorquín Antoni Gelabert (1877 - 1932).

En la época de la familia Balaguer, este espacio estaba dividido en dos salas que servían de conexión entre la zona de entrada de la casa y las salas principales donde se encontraba la gran sala de música. Fue en una de estas salas, transitada por todos los que visitaban la casa, donde Josep Balaguer instaló las pinturas de Antoni Gelabert.

Estas obras se presentan conjuntamente con piezas procedentes de las colecciones municipales correspondientes al periodo en que Gelabert estuvo activo. En estos años el Ayuntamiento adquirió pinturas de los principales artistas modernistas presentes en Mallorca, como Santiago Rusiñol, William Degouve de Nuncques, Hermenegild Anglada Camarasa, Francisco Bernareggi y Roberto Montenegro.

El conjunto se completa con una selección de piezas realizadas en la fábrica de cerámica modernista de La Roqueta, procedentes de la colección Domènech-Vázquez, una producción equivalente en diseño y modernidad a la de las principales factorías catalanas de este periodo.

1, 2, 3. Aranyes
Segle XIX
Cristall, llautó
Ajuntament de Palma-Can Morell

4. Ceràmiques historicistes
La Roqueta
1897-1918
Fang cuit i vidriat
Dipòsit de la col·lecció
Domènech-Vázquez

5. Cadira
Segle XIX
Fusta de cirerer i caoba,
vellut verd
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

6,7. Vitrines
Segle XIX
Xapat, caoba, llautó
Ajuntament de Palma-Can Morell

8. Objectes decoratius ceràmics
La Roqueta
1897-191
Dipòsit de la col·lecció
Domènech-Vázquez

9. Llop de mar
Antoni Ribas
ca. 1890
Aquarel·la damunt paper
Ajuntament de Palma

10,11. Objectes decoratius
ceràmics
La Roqueta
1897-191
Dipòsit de la col·lecció
Domènech-Vázquez

12. Projecte decoratiu
per al Círculo Mallorquín
Francisco Bernareggi
1922
Oli damunt cartó
Ajuntament de Palma-Can
Balaguer

13. *Oliveres
de Valldemossa*
Antoni Gelabert
ca. 1904-1906
Oli damunt taula
Ajuntament de Palma-Can
Balaguer

14. *Oliveres*
Antoni Gelabert
ca. 1905-1906
Guaix, aquarel·la i llapis
damunt paper
Ajuntament de Palma-Can
Balaguer

15. Test
ca. 1897-1910
Terrissa envernissada
Dipòsit de la col·lecció
Domènech-Vázquez

16. Consola
Segle XIX
Caoba
Ajuntament de Palma-Can
Morell

17. *Bunyola*
Santiago Rusiñol
ca. 1908-1909
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma

18. *Badia de Palma*
William Degouve
de Nuncques
1900
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma

19. *Bóquer*
Hermen Anglada-Camarasa
ca. 1920
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma

20,21. Ceràmiques
historicistes
La Roqueta
1897-1918
Fang cuit i vidriat
Dipòsit de la col·lecció
Domènech-Vázquez

22. *Retrat d'Alexandro
Jacoveleff*
Roberto Montenegro
1915
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma

23. *Palau de l'Almudaina*
Antoni Gelabert
ca. 1906-1909
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can
Balaguer

24. *Porta del Camp*
Antoni Gelabert
1912-1913
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma

25. *Cala de Peguera*
Antoni Gelabert
ca. 1904-1905
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can
Balaguer

26. *Vells molins*
Antoni Gelabert
ca. 1918
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can
Balaguer

27. *La Murada*
Antoni Gelabert
ca. 1908-1909
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can
Balaguer

28. *Platja de Peguera*
Antoni Gelabert
ca. 1904-1905
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can
Balaguer

29. *Badia de Palma*
Antoni Gelabert
ca. 1904-1905
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can
Balaguer

30. *Claustre de Sant
Francesc*
Antoni Gelabert
ca. 1914
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma

31. *Emparrat a Deià,
Son Fanc*
Antoni Gelabert
ca. 1923-1925
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can
Balaguer

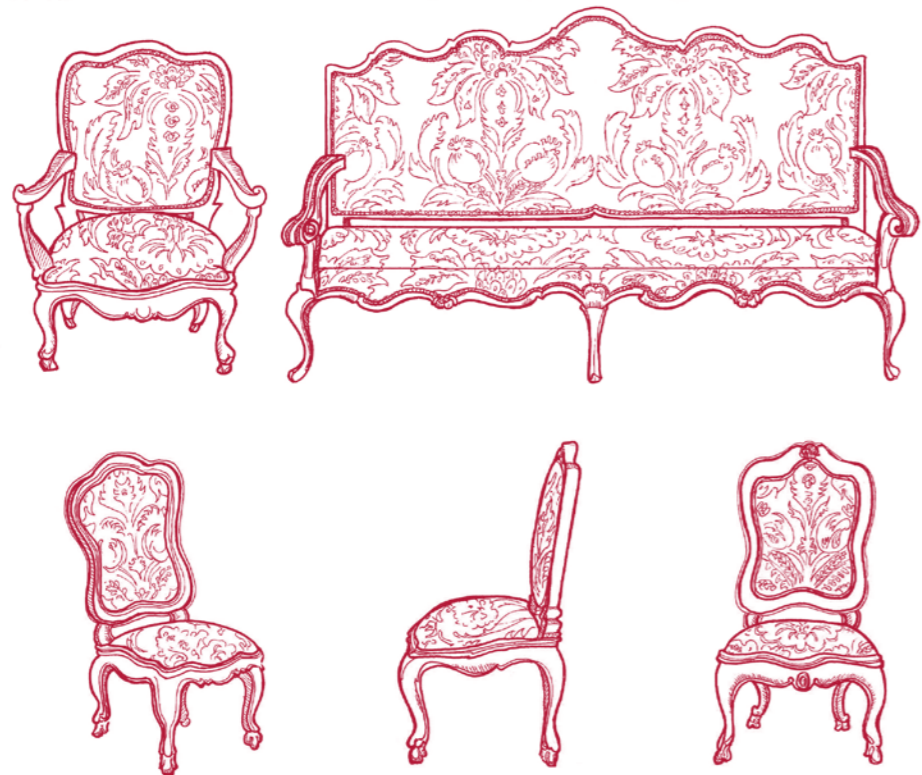
32. *Vista de Deià*
Antoni Gelabert
ca. 1923-1927
Oli damunt taula
Ajuntament de Palma-Can
Balaguer

33. *Emparrat
de la Porota, Deià*
Antoni Gelabert
ca. 1928
Oli damunt taula
Ajuntament de Palma-Can
Balaguer

34, 35. Tests
La Roqueta
ca. 1897-1910
Terrissa envernissada
Dipòsit de la col·lecció
Domènech-Vázquez

36. Canapè Imperi
Segle XIX
Caoba, seda, metall
Ajuntament de Palma-Can
Morell

La cambra de l'alcova

Els darrers espais en el recorregut públic de la casa són la cambra que dona pas a l'alcova, o lloc on està situat el llit de parada o protocol. A les cases principals, no s'utilitzava per a dormir-hi, sinó que únicament formava part d'aquest conjunt luxós d'estances en què es rebia i s'organitzaven els principals esdeveniments. Per això, es decoraven per a ser vistes i demostrar la riquesa i el poder de la família. A partir del Barroc, solia separar-se la part de l'alcova per mitjà d'una llinda amb vasa daurada i rematades de talla, i s'hi podien incloure unes cortines o portes amb vidres.

La cambra que presentam és una construcció a partir del mobiliari, tapissos i altres elements, procedents de la col·lecció Balaguer, juntament amb importants pintures del fons municipal, on s'ha de destacar *La batalla de la Conquesta*, atribuïda a Honorat Massot, la qual representa l'entrada a Palma de Jaume I, precedit de sant Jordi, en una escena on, tot i l'actualització de la indumentària dels personatges, la narració reflecteix amb molta fidelitat el relat del *Llibre dels feits*. El conjunt es completa amb una *Oració a l'hort*, de Gaspar Oms, del fons de Can Morell, diverses figures de devoció del taller de les Verges Rosses procedents de la col·lecció Domènech-Vázquez i una pintura representant la *Sagrada Família* cedida per Guillem Alomar Canyelles.

La cámara de la alcoba

Los últimos espacios son la cámara que da paso a la alcoba o lugar en el que está situada la cama de aparato o de parada. En las casas principales, no se utilizaba para dormir, sino que únicamente formaba parte de este conjunto lujoso de estancias en las que se recibía y se organizaban los principales eventos. Por ello, también se decoraban para ser vistas y demostrar la riqueza y el poder de la familia. A partir del Barroco, solía separarse la parte de alcoba por medio de un dintel con marco dorado con remates de talla y podían incluir unas cortinas o puertas con cristales.

La cámara que presentamos es una construcción a partir del mobiliario, tapices y otros elementos procedentes de la colección Balaguer, junto con importantes pinturas del fondo municipal, entre las que destaca *La batalla de la Conquista*, atribuida a Honorat Massot, que representa la entrada en Palma de Jaume I, precedido de Sant Jordi, en una escena donde, a pesar de la actualización de la indumentaria de los personajes, la narración refleja con mucha fidelidad el relato del *Llibre dels feits*. El conjunto se completa con una *Oración en el huerto* de Gaspar Oms del fondo de Can Morell, diversas figuras de devoción del Taller de les Verges Rosses procedentes de la colección Domènech-Vázquez y una pintura representando la *Sagrada Familia* cedida por Josep Maria Alomar Canyelles.

1. Aranya de cristall
Segle XVIII
Ajuntament de Palma-Can Morell

2. *Oració a l'hort*
Gaspar Homs
Segle XVII
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can Morell

3. *Sant Jeroni ermità*
Finals XVII/principis XVIII
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

4. *Sagrada Família*
Josep Maria Alomar Canyelles
Segle XVIII
Oli damunt tela
Dipòsit de la col·lecció Josep Alomar Cañellas

5. Galeria
Segle XVIII
Fusta, pa d'or
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

6. *Batalla de la Conquesta*
Atribuït a Honorat Massot
Finals segle XVII/inicis segle XVIII
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma

7. Tapís de verdures
Segle XVII
Llana i cotó
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

8. Galeria
Segle XVIII
Fusta, pa d'or
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

9. Tapís de verdures i arquitectura
Segle XVII
Llana i cotó
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

10. Bufet
Segle XVIII
Xicranda, marqueteria d'os
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

11. Conjunt de sofàs i cadires
Segle XVIII
Fusta de noguer i seda
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

12. *Divina Pastora*
Taller del Mestre de les Verges
Rosses, Manacor
Segle XVIII/primer terç del segle XIX
Fang cuit policromat
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez

13. *Bon Jesús de la Passió*
Taller del Mestre de les Verges
Rosses, Manacor
Segle XVIII/primer terç del segle XIX
Fang cuit policromat
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez

14. *Bon Jesús de la Passió
de l'episodi del somni de l'hort
de les oliveres*
Taller del Mestre de les Verges
Rosses, Manacor
Segle XVIII/primer terç del segle XIX
Fang cuit policromat
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez

15. Braser
Segle XVIII
Fusta de cirerer i noguer, os, aram
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

16. Cadires de braços
Mitjan segle XIX
Fusta de noguer i seda
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

17. Sofà de tres places
Segle XIX
Fusta de xicranda i seda
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

18, 19. Raconeres
Segle XIX
Fusta de caoba
Ajuntament de Palma-Can Morell

20, 21. Cadires d'estrado
Segle XIX
Fusta, vellut, llautó
Dipòsit de la col·lecció Guillem Alomar Cañellas

L'alcova

A l'alcova barroca, el llit, de fusta vista, adquireix una gran importància, no solament pels teixits que el vesteixen, sinó per la qualitat de la fusta i la decoració de la peça. El seu luxosíssim parament tèxtil –domàs, vellut, pelfa o tafetà– amb cel, sobrecel, cortines que l'envolten i davantera, que n'envolta tot el perímetre inferior, es combina amb el de les cortines i les parets.

Hi ha alguns elements imprescindibles a totes les alcoves mallorquines, quadres de petites dimensions, una piqueta d'aigua beneïda i una cadira de braços. Tot situat prop del llit; així, es denominaven de capçal de llit. Sovint, des de l'alcova s'accedia a un lligador.

Cal esmentar la presència d'una de les peces més rellevants del fons municipal, concretament la *Dormició de la Mare de Déu*, pintura renaixentista atribuïda a Rafael Guitard, així com la *Divina Pastora* del segle XVIII, del taller del Mestre de les Verges Rosses de Manacor, procedent de la Col·lecció Domènech-Vázquez.

La alcoba

En la alcoba, la cama, de madera vista, adquiere una gran importancia, no sólo por los tejidos que la visten, sino por la calidad de la madera y la decoración de la pieza. Su lujosísimo paramento textil –damasco, terciopelo, felpa o tafetán– con cielo y sobrecielo, cortinas que la rodean y delantera que circunda todo el perímetro inferior, se combina con el de las cortinas y el de las paredes.

Hay algunos elementos imprescindibles en todas las alcobas mallorquinas, cuadros de pequeño tamaño de tema religioso, una pileta de agua bendita y una silla de brazos. Todo situado cerca del cabecera y así se las denominaba, “de cabezal de cama”. Muy a menudo, desde la alcoba se accedía a un tocador.

Hay que hacer referencia a la presencia de una de las piezas más destacadas del fondo municipal, concretamente a la Dormición de la Virgen, pintura renacentista atribuïda a Rafael Guitard, así como la Divina Pastora del siglo XVIII del taller del Mestre de les Verges Rosses de Manacor, procedente de la Colección Domènech-Vázquez.

- 1.** Mirall neoclàssic
Segle XIX
Caoba, llautó
Ajuntament de Palma-Can Morell
- 2.** Grup de quadrets de seda brodada
Segle XIX
Seda, paper, aplics
Dipòsit de la col·lecció Lourdes Alomar Cañellas
- 3.** Quinqué
Segle XIX
Vidre, porcellana esmaltada i calamina
Ajuntament de Palma
- 4.** *Dolorosa*
Segle XIX-XX
Oli damunt taula
Dipòsit de la col·lecció Guillem Alomar Cañellas
- 5.** Llit
Segle XVIII
Fusta de noguer i de poll, claus de ferro
Consell de Mallorca
- 6.** Piqueta d'aigua beneïda
Segle XVIII/segle XIX
Plata, vellut
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez
- 7.** Creu de Jerusalem
Segle XVIII/XIX
Olivera/nacre
Dipòsit de la col·lecció Sofia Alomar Cañellas

- 8.** Llumenera
Segle XVIII
Aliatge de coure
Ajuntament de Palma-Can Balaguer
- 9.** *Dormició de la Mare de Déu*
Rafael Guitard
ca. 1550
Oli damunt taula
Ajuntament de Palma
- 10, 11.** Floreres de copinyes amb campana
Finals segle XVIII-principis XIX
Copinyes aferrades a filferro, estructura de fusta
Ajuntament de Palma-Can Balaguer
- 12.** *Divina Pastora*
Taller del Mestre de les Verges
Rosses, Manacor
Segle XVIII/primer terç del segle XIX
Fang cuit policromat
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez
- 13.** Taula Imperi
Segle XIX
Caoba, llautó
Ajuntament de Palma-Can Morell
- 14.** Conjunt de tocador
Segle XIX
Opalina amb els cantells daurats
Ajuntament de Palma

- 15.** Parella de cadires amb braços
Segle XVIII
Morera, seda
Ajuntament de Palma-Can Balaguer
- 16.** Raconera
Atribuïda a Adrià Ferran
Segle XIX
Caoba, marbre
Ajuntament de Palma-Can Morell
- 17.** Braser
Segle XIX
Aliatge de coure
Ajuntament de Palma-Can Balaguer
- 18.** Canterano-escriptori
Segle XIX
Xicranda, bastiment de poll/os/plata
Ajuntament de Palma-Can Morell
- 19.** Raconera
Atribuïda a Adrià Ferran
Segle XIX
Caoba, marbre
Ajuntament de Palma-Can Morell
- 20.** Palmatòria
Segle XVIII
Aliatge de coure
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez
- 21.** Sofà i cadires
Segle XVIII
Morera, seda
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

La sala de música

Originàriament tota la crugia sud de Can Balaguer estava ocupada per un únic espai anomenat galeria al seu temps. Aquesta sala, quadra o estrado, era una més de la successió d'estances d'aquestes característiques que conformaven el recorregut públic de la casa barroca, juntament amb la cambra i l'alcova. Aquests espais eren l'escenari principal de la representativitat social de la família i, per això, presentaven una decoració més luxosa, no únicament amb mobles més rics, quant a fustes i tècniques constructives, sinó també amb teixits d'excepcional qualitat.

Al voltant de 1930 Josep Balaguer va adquirir un orgue de darrera generació per a la gran sala de música de la seva nova residència. El mestre Balaguer va comprar l'instrument a E.F. Walcker & Cia. de Ludwigsburg, a través de la botiga de venda d'instruments que ell mateix tenia al carrer de Colom, l'Antiga Casa Banqué.

Amb transmissió electropneumàtica, l'orgue Walcker de Can Balaguer era i és una meravella de la tècnica, capaç de reproduir els registres més variats, incloent-hi els que imiten la percussió, els quals són poc habituals en un orgue. De fet, sovint s'ha dit que el que volia el mestre Balaguer amb l'adquisició d'aquest instrument era reproduir els diferents registres d'una banda de música. No hem d'oblidar que ell mateix va ser director de la Banda del Regiment Regional de les Balears núm. 1 de 1897 a 1920.

Músic, empresari, col·leccionista i mecenes, Josep Balaguer (Inca 1869 - Palma 1951) va ser una figura clau per a la dinamització cultural de la nostra ciutat durant la primera meitat del segle XX. Vinculat familiarment i professionalment al famós cantant d'òpera Francesc Mateu Nicolau (Uetam), va jugar un paper fonamental en la creació de l'Orquestra Simfònica de les Illes Balears el 1947, de la qual va ser director honorífic.

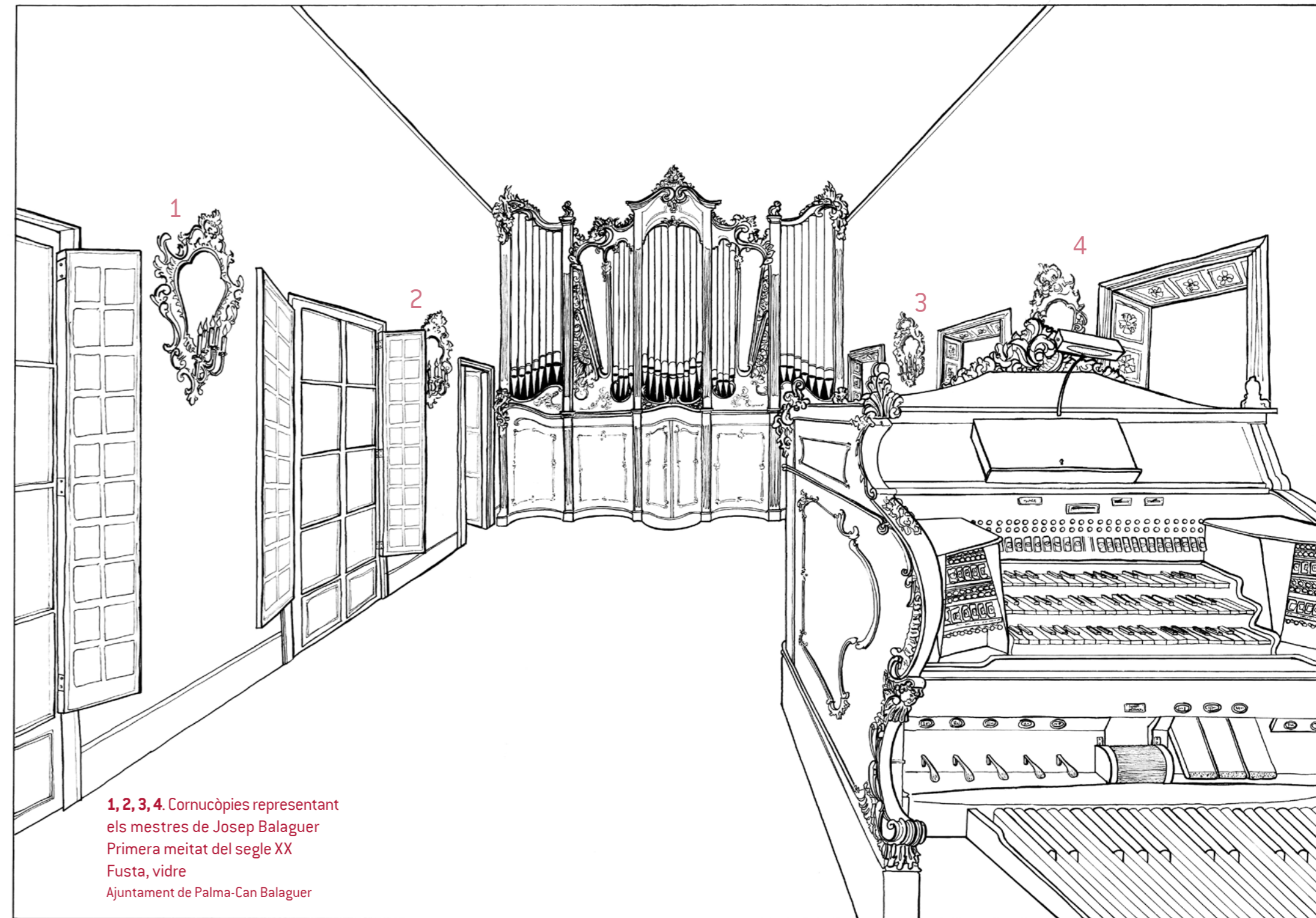
La sala de música

Originariamente toda la crujía sur de Can Balaguer estaba ocupada por un único espacio llamado en su tiempo galería. Esta sala, cuadra o estrado, era una más de la sucesión de estancias de estas características que conformaban el recorrido público de la casa barroca, juntamente con la cámara y la alcoba. Estos espacios eran el escenario principal de la representatividad social de la familia y, por este motivo, presentaban una decoración más lujosa, no únicamente con muebles más ricos, en cuanto a las maderas y técnicas constructivas, sino también con tejidos de excepcional calidad.

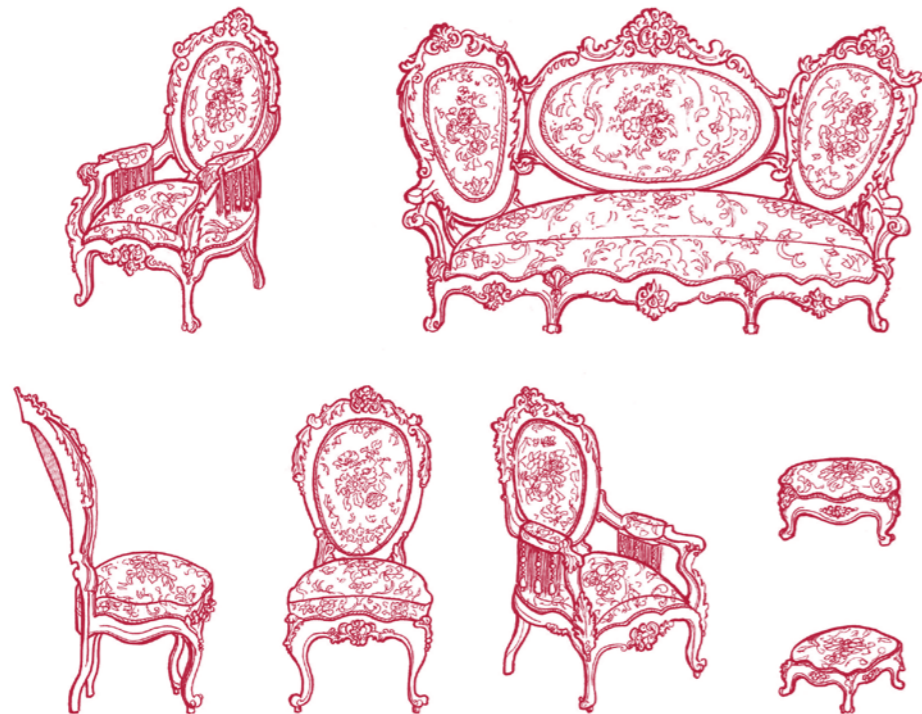
Entorno a 1930 Josep Balaguer adquirió un órgano de última generación para la gran Sala de Música de su nueva residencia. El maestro Balaguer compró el instrumento a E.F. Walcker & Cia. de Ludwigsburg, a través de la tienda de venta de instrumentos que él mismo tenía en la calle Colom, la Antiga Casa Banqué.

Con transmisión electropneumática, el órgano Walcker de Can Balaguer era y es una maravilla de la técnica, capaz de reproducir los registros más variados, incluyendo los que imitan la percusión, unos registros poco habituales en un órgano. De hecho, a menudo se ha dicho que lo que pretendía el maestro Balaguer con la adquisición de este instrumento era reproducir los diferentes registros de una banda de música. No debemos olvidar que él mismo fue director de la Banda del Regimiento de Infantería Regional de las Baleares núm. 1 de 1897 a 1920.

Músico, empresario, coleccionista y mecenas, Josep Balaguer (Inca, 1869 – Palma, 1951) fue una figura clave para la dinamización cultural de nuestra ciudad durante la primera mitad del siglo XX. Vinculado familiar y profesionalmente al afamado cantante de ópera Francesc Mateu Nicolau (Uetam), jugó un papel fundamental para la creación en 1947 de la Orquestra Simfònica de les Illes Balears, de la que fue director honorífico.

1, 2, 3, 4. Cornucòpies representant els mestres de Josep Balaguer
Primera meitat del segle XX
Fusta, vidre
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

La sala Lluís XV

La decoració actual de la sala és obra del temps de Josep Balaguer. Els mobles i els teixits són una reinterpretació de l'estil Lluís XV del darrer terç del segle XIX. Hi destaquen la qualitat de les tallades que els decoren i els teixits que les cobreixen, a joc amb les cortines. Molt probablement no estan realitzats a Mallorca.

Al moment de la construcció de l'edifici aquesta era la cambra de l'alcova de representació, i contenia un *estrado* o espai reservat a les dones. Per l'inventari realitzat a la mort de Mateu Gual-Sanglada, a més d'altres mobles, sabem que aquest *estrado* estava format per tapissos a la paret, una catifa pelfada de diferents colors damunt una tarima lleugerament aixecada del terra, dues tauletes petites amb el tauler de pedra i, damunt cadascuna d'aquestes, una làmina amb vasa ovalada daurada i tallada. També, vint-i-sis coixins de domàs vermell i carmesí amb franges de galó de seda i or amb borles per a seure-hi.

El conjunt es completa amb diversos objectes decoratius procedents de la Col·lecció Domènech-Vázquez ubicats dins la vitrina.

La sala Luis XV

La decoración actual de la sala es obra de la época de Josep Balaguer. Los muebles y los tejidos son una reinterpretación del estilo Luis XV del último tercio del siglo XIX. Destacan la calidad de las tallas que los decoran y los tejidos que los cubren, a juego con las cortinas. Muy probablemente no están realizados en Mallorca.

En el momento de la construcción del edificio esta era la cámara de la alcoba de representación, y incluía un *estrado* o espacio reservado a las mujeres. Por el inventario realizado a la muerte de Mateu Gual-Sanglada, además de otros muebles, sabemos que este *estrado* estaba formado por tapices en la pared, una alfombra pelfada de diferentes colores sobre una tarima con un nivel ligeramente superior al del suelo, dos mesitas pequeñas con el tablero de piedra y, sobre cada una de ellas, una lámina con marco ovalado, dorada y tallada. También había veintiséis cojines de damasco rojo y carmesí con franjas de galón de seda y oro, con borlas, para sentarse.

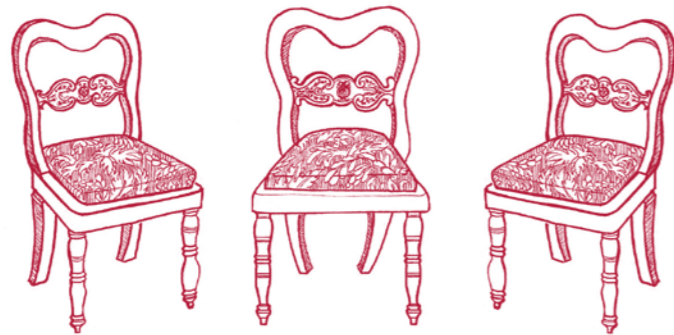
El conjunto se completa con diversos objetos decorativos procedentes de la colección Domènech-Vázquez dispuestos en la vitrina.

- 1.** Aranya
Cristall, metall
Segle XIX
Ajuntament de Palma-Can Morell
- 2.** Deci consulta l'oracle
Brussel·les
Segle XVII
Llana, seda
Ajuntament de Palma-Can Balaguer
- 3.** Mirall
Segle XIX
Fusta, mirall, pa d'or, pintura
Ajuntament de Palma-Can Balaguer
- 4.** *Moisès*
Segle XVII/segle XVIII
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can Balaguer
- 5.** *Divina Pastora*
Segle XIX/segle XX
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can Morell
- 6.** Vitrina
Segle XIX/primer terç del segle XX
Fusta de caoba i noguera, daurat
Ajuntament de Palma-Can Balaguer
- 7.** Objectes de cristall
Manufactura de la Reial
Fàbrica de Cristalls de la Granja
Segle XVIII
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez

- 8.** Conjunt de mobiliari Lluís XV
Fusta de caoba i noguera, seda,
pintura, daurat
Segle XIX |
Ajuntament de Palma-Can Balaguer
- 9,10.** *Santa Rosalia
Dormició de la Mare de Déu*
Segle XVIII/primer terç del segle XIX
Fang cuit policromat
Taller del Mestre de les Verges
Rosses, Manacor
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez
- 11.** Mirall
Segle XIX
Fusta, mirall, pa d'or
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

El menjador

El menjador, com a peça específica, és una estança que comença a incloure's a les cases majors des de finals del primer terç del segle XVII. Llavors el seu ús era exclusiu de la família i, per aquest motiu, formava part dels espais privats. Durant aquests segles, quan hi havia una celebració important, amb molts de convidats, es col·locaven taules o posts damunt cavallets a les sales de protocol. Damunt s'hi posaven tovalles de molta qualitat i es complementava amb vaixel·la rica i cobrateria de plata.

Al llarg del segle XIX, amb el desenvolupament de la vida social i l'augment del plaer de la bona taula, el menjador derivà en espai important, de manera que es va fer necessària l'habilitació d'una habitació específica per a aquest ús. El menjador que hem creat per a Can Balaguer es troba al que a l'època de la construcció de l'edifici era l'alcova de representació.

Pel que fa a les vaixel·les, del segle XIII al segle XV s'utilitzaren les valencianes de reflexos daurats. Al segle XVII hi trobam les catalanes, i al segle XVIII fan aparició les produccions de la Reial Fàbrica d'Alcora, les ceràmiques de Manises i les xineses o de Companyia d'Índies.

El comedor

El comedor, como pieza específica, es una estancia que se empieza a incluir en las casas señoriales desde finales del primer tercio del siglo XVII. Entonces su uso era exclusivo de la familia y, por este motivo, formaba parte de los espacios privados. Durante estos siglos, cuando había una celebración importante, en la que se debían recibir muchos invitados, se colocaban mesas o tableros sobre caballetes en las salas de protocolo. Encima se colocaban manteles de mucha calidad y se complementaba con una vajilla rica y cubrtería de plata.

A lo largo del siglo XIX, con el desarrollo de la vida social y la valoración del placer de la buena mesa, el comedor se convirtió en un espacio importante, de manera que se hizo necesaria la habilitación de una habitación específica para este uso. El comedor que hemos creado para Can Balaguer se encuentra en lo que en la época de la construcción del edificio era la alcoba de representación.

En cuanto a las vajillas, del siglo XIII al siglo XV se utilizaron las valencianas de reflejos dorados. En el siglo XVII encontramos las catalanas, y en el siglo XVIII aparecen las producciones de la Real Fábrica de Alcora, las cerámicas de Manises y las chinas o de Compañía de Indias.

1. Quinqué de suspensió
Finals del segle XIX
Bronze i opalina
Ajuntament de Palma

2,3. Grup de plats de Barcelona
Segle XVII/Segle XX
Pisa de coberta estannífera
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez

4, 5. Plats *famille rose*
Xina per a exportació.
Companyia d'Índies
Segona meitat del segle XVIII
Porcellana esmaltada
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez

6. Safata decorativa
Taller d'Antoni Oril Ballvé, Barcelona
Primer quart del segle XX
Plata retallada cisellada, repussada
i picada a llustre
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez

7. Grup de plats
Xina per a exportació. Companyia
d'Índies. Estils *famille rose* i *Imari*
Segle XVIII/segle XIX
Porcellana
Ajuntament de Palma

8. Plat
Segle XX
Vidre esmaltat
Ajuntament de Palma

9. Gerro amb flors
Segle XIX
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

10. Cossiòl amb flors
Segle XIX
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

11. Peces de vaixel·la
Reial Fàbrica d'Alcora
del comte d'Aranda
Segle XVIII
Pisa de coberta estannífera
i porcellana
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez

12. Taula Imperi
Segle XIX
Caoba, llautó
Ajuntament de Palma-Can Morell

13, 14. Peces de vaixel·la
Reial Fàbrica d'Alcora
del comte d'Aranda
Segle XVIII
Pisa de coberta estannífera
i porcellana
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez

15. *Natura morta*
Segle XIX
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

16. Plates de la sèrie de les
Chinoiseries Delft
Pisa de coberta estannífera
Final del segle XVIII/inici
del segle XIX
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez

17. Escudelles
Manises i Barcelona
Segles XV-XVII
Pisa de llambreig metàl·lic
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez

18. Plats i sotacopes
Manises
Segles XVII i XVIII
Pisa de llambreig metàl·lic
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez

19. Gerros amb dues anses
Manises
Segles XVII i XVIII
Pisa de llambreig metàl·lic
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez

20. Pica beneitera
Manises
Segle XVII
Pisa de llambreig metàl·lic
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez

21,22. Centres
Segle XIX
Porcellana
Ajuntament de Palma

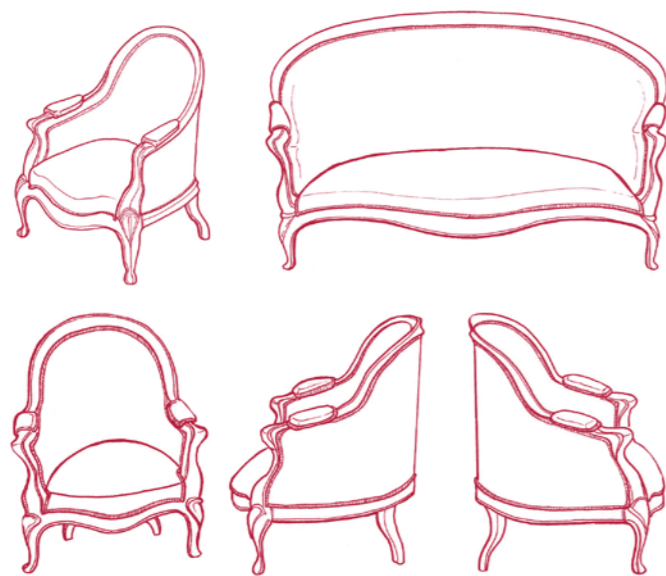
23. Taula de menjador
Segle XIX
Caoba
Ajuntament de Palma

24. Cadires
Segle XIX
Fusta, entapissat en jacquard
de cotó
Ajuntament de Palma

25. Taula d'arrimo
Segle XIX
Fusta de cirerer
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

26. Plats
Segles XVI-XVIII
Manises i Reus
Pisa de llambreig metàl·lic
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez

La sala de la xemeneia

El recorregut finalitza amb la sala de la xemeneia, o de tertúlies. És l'ambient més modern presentat, dominat pel nou concepte de confort, amb un sostre més baix, i seients més còmodes. El conjunt es completa amb pintures procedents de la Col·lecció Balaguer i del fons municipal de la primera meitat del segle XX, les quals inclouen obres de Cittadini, Argie Gittes i Fuster Valiente, i també de dos artistes molt representatius del segle XIX a Mallorca: Ricard Anckerman i Antoni Ribas.

Cap a finals del segle XVIII es produeixen una sèrie de transformacions i canvis socioeconòmics que influiran en la decoració d'alguns espais en els interiors de les cases. Per mitjà de les idees de la Il·lustració que preconitzen la fe en l'individu s'assumeix la importància de la intimitat i un entorn familiar confortable. S'instaura una nova mentalitat més informal, es desenvolupa una intensa vida social més relaxada i augmenten les tertúlies entre parents i amics.

Per això, fou important comptar amb una sala més íntima i acollidora que les de protocol. Era necessària l'existència de mobiliari que permetés postures més naturals i que a l'hivern es mantingués a una temperatura agradable. Per aquest motiu sovint aquests espais comptaven amb una xemeneia.

La sala de la chimenea

El recorrido finaliza con la sala de la Chimenea o de Tertulias. Es el ambiente más moderno presentado, dominado por el nuevo concepto de confort, con un techo más bajo y asientos más cómodos. El conjunto se completa con pinturas procedentes de la colección Balaguer y del fondo municipal de la primera mitad del siglo XX, que incluyen obras de Cittadini, Argie Gittes y Fuster Valiente, así como dos artistas muy representativos del siglo XIX en Mallorca: Ricard Anckerman y Antoni Ribas.

Hacia finales del siglo XVIII se producen una serie de transformaciones y cambios socioeconómicos que influirán en la decoración de algunos espacios en los interiores de las casas. Gracias a las ideas de la Ilustración, que preconizan la fe en el individuo, se asume la importancia de la intimidad y un entorno familiar confortable. Se instaura una nueva mentalidad más informal, se desarrolla una intensa vida social más relajada, y aumentan las tertulias entre parientes y amigos.

Por este motivo fue importante contar con una sala más íntima y acogedora que las de protocolo. Era necesaria la existencia de mobiliario que permitiese posturas más naturales y que en invierno se mantuviese una temperatura agradable, y por tanto a menudo estos espacios a menudo contaban con una chimenea.

1. Aranya
Segles XIX-XX
Cristall i llautó
Ajuntament de Palma-Can Morell

2. Biniaraix
Joan Fuster Bonnín
1905
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma

3. Retrat de dona
Ricard Ankerman
1895
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma

4. Pagesa cosint
W.A. Dogerloh
Primer terç del segle XX
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

5. Calle rural
Francisco Vechioli
ca. 1920
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma

6. Figura
Segle XIX/segle XX
Bronze, fusta
Ajuntament de Palma-Can Morell

7. Gramòfon
ca. 1910
Ajuntament de Palma-Can Morell

8. Cadires
Segle XIX
Cirerer, vellut verd
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

9. Consola
Segle XIX
Caoba
Ajuntament de Palma-Can Morell

10. Galeria de cortina
Segle XIX
Fusta pintada i daurada
Ajuntament de Palma-Can Morell

11. Test amb pedestal
La Roqueta
1897-1910
Ceràmica vidriada policromada
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez

12. Canelobres
Segle XIX
Llautó
Ajuntament de Palma-Can Morell

13. Rellotge
Segle XIX
Bronze
Dipòsit de la col·lecció Sofia Alomar Cañellas

14. Marina
Antoni Ribas
1872
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma

15. Conjunt isabelí
Segle XIX
Caoba i teixit
Ajuntament de Palma-Can Morell

16. Tauletes bufet
Primera meitat del segle XX
Xapa de xicranda damunt
bastiment de pi, os, marqueteria
Ajuntament de Palma-Can Morell

17. Plat
Genís Cirera
Segle XX
Vidre esmaltat
Ajuntament de Palma

18. Taula vetlador
Segle XIX
Fusta de caoba i llimoner de Ceilan
Ajuntament de Palma

19. Galeria de cortina
Segle XIX
Fusta pintada i daurada
Ajuntament de Palma-Can Morell

20. Paisatge amb figures
Tito Cittadini
1955
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma

21. Dejà
Joan Antoni Fuster Valiente
Dècada de 1920
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

22. La herida de la montaña
Tito Cittadini
1920
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma

23. Tarda d'estiu. La Pedrissa
Joan Antoni Fuster i Valiente
ca. 1931
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma

24. Canapè
Segle XIX
Caoba, cotó
Ajuntament de Palma-Can Balaguer

25. Conjunt isabelí
Segle XIX
Caoba i teixit
Ajuntament de Palma-Can Morell

26. Fez
Archie Gittes
1934
Oli damunt tela
Ajuntament de Palma

27. Mirall
Segle XX
Fusta de noguer i vidre
Dipòsit de la col·lecció Domènech-Vázquez

LECTURES RECOMANADES

ABAD ZARDOYA, Carmen: "El estrado: continuidad en la herencia islámica en los interiores domésticos zaragozanos de las primeras cortes borbónicas", a *Artigrama*, 18 (2003).

BAUÇA DE MIRABÒ GRALLA, Concepció: *La Real Cartuja de Jesús de Nazaret de Valldemossa*. Palma: José de Olañeta / Edicions UIB, 2008.

BYNE, Arthur / STAPLEY, Mildred: *Casas y jardines de Mallorca*. Palma: José de Olañeta, 1987 (primera edició de 1928).

BYNE, Arthur / STAPLEY, Mildred: *Spanish Houses and Furniture*. Nova York: Dover Publications, 1970 (primera edició de 1922).

CANTARELLAS CAMPS, Catalina (coordinadora): *Ajuntament de Palma. Història, arquitectura i ciutat*. Palma: Ajuntament de Palma, 1998.

CANTARELLAS CAMPS, Catalina: *La renovación de la industria cerámica en Mallorca: "La Roqueta" (1897-1918)*. Palma: Caixa de Balears "Sa Nostra" / Conselleria d'Educació i Cultura. Museu de Mallorca, 1985.

CASASNOVAS CAMPS, Miquel Àngel: *Història de les Illes Balears*. Palma: Editorial Moll, 2007 (Primera edició de 1998).

COLL, Kika (comissària): Catàleg de l'exposició "El moble a Mallorca. Segles XIII-XX. Estat de la qüestió". Palma: Consell Insular, 2009.

COLL CONESA, Jaume (comissari): Catàleg de l'exposició "Mallorca i el comerç de la ceràmica a la Mediterrània". Palma: Fundació "la Caixa", 1998.

FERRÁ, Bartolomé / VIRENQUE, Julio: *Álbum artístico de Mallorca*. Palma: Imprenta de Pedro José Gelabert, 1873.

FONBONA, Francesc / MIRALLES, Francesc: *Anglada - Camarasa*. Barcelona: Polígrafa, 1981.

FURIÓ I KOBBS, Vicenç: *Dels anys que visqué a Mallorca Adrià Ferran*. Palma: Impremta Guasp, 1922.

GONZÁLEZ GOZALO, Elvira: Catàleg de la col·lecció de ceràmica del Museu de Lluc. Palma: Consell de Mallorca, 2011.

HABSBURGO-LORENA, Luis Salvador: *Las Baleares descritas por la palabra y el grabado*. Palma: Sa Nostra, 1999-2003 (primera edició de 1869).

LÓPEZ NADAL, Gonçal: *El corsarisme mallorquí a la Mediterrània occidental 1652-1698: un comerç forçat*. Palma: Govern Balear, 1986.

LLABRÉS RAMIS, Juan: *Els llums en la història de Mallorca*. Palma: Museu Arqueològic La Porciúncula, 1977

LLADÓ, Francisca: *Artistas argentinos en Mallorca a través de la prensa*. Palma: Fundació Càtedra Iberoamericana, 2004.

LLOMPART, Gabriel: *El belén mallorquí*. Palma: José de Olañeta, 1993.

MANERA, Carles: *Comerç i capital mercantil a Mallorca. 1720-1800*. Palma: Consell de Mallorca, 1888.

MORELL ORLANDIS, Carlos / ALEMANY, Antonio. Catàleg de l'exposició "El casal Solleric". Palma: Ajuntament de Palma, 1995.

MASSOT RAMIS DE AYREFLOR, M. José: "La representació de la naturalesa als interiors mallorquins", al catàleg de l'exposició "Natura en repòs. La natura morta a Mallorca. Segles XVII – XVIII". Palma: Sa Nostra, 1994.

MASSOT RAMIS DE AYREFLOR, M. José / CANTARELLAS CAMPS, Catalina / MARTÍNEZ ESTEVA, Albert. *El moble a Balears. Segles XIII-XIX*. Barcelona: Institut Balear de Disseny, Govern Balear / Àmbit, 1995.

MASSOT RAMIS DE AYREFLOR, María José: "El esplendor de los interiores señoriales de Mallorca. Las 'casas majors' de Palma del siglo XVII al primer tercio del XIX", a MARQUÉS DELGADO, Juan: *El Mueble en mallorca*. Palma: José de Olañeta, 2012.

MARTORELL VALLESPIR, Pere: *Biografia del baix Francesc Mateu Nicolau*. Palma: Documenta Balear, 2018.

MONTANER, Pere de / MASSOT RAMIS DE AYREFLOR, M. José / SEGUÍ, Joana: Catàleg de l'exposició "El betlem tradicional mallorquí". Palma: Ajuntament de Palma, 2005.

MONTANER, Pere de / MASSOT RAMIS DE AYREFLOR, M. José / SEGUÍ, Joana: Catàleg de l'exposició "La Guerra de Successió a Mallorca. 1700-1715. Una aproximació als protagonistes". Palma: Ajuntament de Palma, 2006.

MONTANER, Pere de / MASSOT RAMIS DE AYREFLOR, M. José / SEGUÍ, Joana: Catàleg de l'exposició "La Guerra del Francès a Mallorca. 1808-1814". Palma: Ajuntament de Palma, 2009.

OBRADOR, BERNARDO: *La Orquesta Sinfónica de Mallorca y Eaktay Ahn*. Palma: Auditorium, 2017

OLIVER I TOLRÀ, Miquel dels Sants: *Mallorca durante la primera revolución* (3 vol.). Palma: Imp. Amengual y Muntaner, 1982 (primera edició de 1982).

OLIVER I TOLRÀ, Miquel dels Sants: *La Ciutat de Mallorques*. Palma: Moll, 1987 (primera edició de 1906).

OLIVER FUSTER, Joan "Maneu" (comissari): Catàleg de l'exposició "Ricard Ankerman. 1842-1907". Palma: Ajuntament de Palma - Casal Solleric, 1991.

PASCUAL, Aina / MURRAY, Donald G.: *La casa y el tiempo* (2 vol.). Palma: José de Olañeta, 1988-1989.

PASCUAL, Aina / LLABRÉS, Jaume / MURRAY, Donald G.: Catàleg de l'exposició "Mobles per a imatges. Escaparates, caselles i campanes". Palma: Sa Nostra, 2001.

QUIROGA, Magdalena de (comissària): Catàleg de l'exposició "La Gran Cristiana. La dama, la casa". Palma: Museu de Mallorca, 2017.

PIERA MIQUEL, Mónica: "Estudiar muebles de interiores históricos" a *La recuperació d'interiors històrics*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2016.

PARDO, José M. / ORTEGA, Pilar / TERRASA, Fina: *Antoni Gelabert. Pintor i dibuixant (Palma, 1877 - Deià, 1932)*. Catàleg raonat. Palma: Fundació Sa Nostra, 2002.

RODRÍGUEZ BERNIS, Sofía / ACOSTA MARTÍN, Julio: "El comedor decimonónico" a *En torno a la mesa. El protocolo, la gastronomía y la decoración de mesas y comedores en época del Marqués de Cerralbo*. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, 2017 (primera edició de 2002).

ROSSELLÓ I VERGER, Vicenç M. / BÄR, Werner-Francisco: *Joan Binimelis, Vicenç Mut i els mapes murals de Mallorca (segles XVII - XVIII)*. València: Universitat de València / Institut d'Estudis Catalans, 2015.

SEBASTIÁN LÓPEZ, Santiago / ALONSO HERNÁNDEZ, Antonio: *Arquitectura Mallorquina moderna y contemporánea*. Palma: Estudio General Luliano / Universidad de Barcelona, 1973.

SIBINA, Joan: "Interpretar, recrear patrimoni i ser fidels?" a *La recuperació d'interiors històrics*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2016.

TOUS MELIÀ, Juan: *Palma a través de la cartografia (1596-1902)*. Palma: Ajuntament de Palma, 2002.

CAN BALAGUER, 1456 - 2009

1456 Sibil·la, esposa de Jordi de Santjoan compra a Llätzer de Lloscos la propietat del carrer de Sant Jaume	1450-1453 1505	Revolta Forana Eivissa és atacada pels turcs, els quals passen a ser la principal amenaça per a les Balears
1501 Jordi Miquel de Santjohan rep per donació de Pere Ignasi Massanet una part del seu hort en forma de vela llatina	1521-23 1535	Guerra de les Germanies a Mallorca Saqueig de Maó per Barba-rossa. El mateix any Carles V conquista Tunis
1566 Jordi de Santjohan compra unes cases petites al cantó del Born i carrer de Serinyà	1541 1556 1558	Visita a Palma de l'emperador Carles I, de camí cap a Alger Carles V abdica en favor del seu fill Felip II Any de sa desgràcia. L'exèrcit turc destrueix Ciutadella
1629 Joan Gual-Sanglada compra les cases grans del carrer de Sant Jaume	1573 1598	Creació de la Reial Audiència Inici del conflicte entre els clans de Canamunt i Canavall. Mort de Felip II, succeït per Felip III
1630 Joan Gual-Sanglada compra les cases petites i l'hort	1613 1632	Comencen les obres de desviament del llit de la Riera Se signa la pau entre els clans de Canamunt i Canavall, tot i que aviat es reprendrà la lluita
1637 Joan Gual-Sanglada fideïcomissa la propietat	1648 1653	Finalitza la Guerra dels Trenta Anys amb la independència d'Holanda Francesc Gelabert finalitza el manuscrit <i>Vertaderes traces de l'art de picapedrer</i>
ca. 1637 Mateu Gual-Sanglada i Sureda-Valero Toma les cases petites de la propietat per a fer cotxeries. Posa balcons de ferro en lloc de les finestres coronelles a les cases velles Comença a estructurar el recorregut barroc i situa una capella a la quadra	1665 1666 1688	Carles II esdevé rei a la mort de Felip IV Els clans de Canamunt i Canavall pacten la pau Gran activitat dels corsaris mallorquins en el marc de la Guerra dels Nou Anys (1688-1697)
1699 Mateu Gual-Sanglada i Truiols comença la construcció d'una casa al solar de l'hort per a afegir a les cases velles. El mestre d'obres és Sebastià Bauçà. A la seva mort ja estarà configurat el nou edifici barroc, amb les quatre quadres, sales o <i>estrados</i> a la planta noble, constituint el recorregut públic de la casa	1700 1701 1702 1705	Mor Carles II i deixa els seus dominis al net de Lluís XV de França Felip d'Anjou, qui esdevindrà Felip V Inicialment Felip V és reconegut com a rei legítim a les Illes Es constitueix una gran aliança europea contra els Borbons Aragó, València i Catalunya proclamen rei l'arxiduc Carles d'Àustria

CAN BALAGUER, 1456 - 2009

1456 Sibil·la, esposa de Jordi de Santjoan compra a Llätzer de Lloscos la propiedad de la calle Sant Jaume	1450-1453 1505	<i>Revolta Forana</i> Eivissa es atacada por los turcos, que pasan a ser la principal amenaza para las Balears
1501 Jordi Miquel de Santjohan recibe por donación de Pere Ignasi Massanet una parte su huerto en forma de vela latina	1521-23 1535	Guerra de les <i>Germanies</i> a Mallorca Saqueo de Maó por Barba-Roja. El mismo año Carlos V conquista Túnez
1566 Jordi de Santjohan compra unas casas pequeñas en la esquina del Born y la calle Serinyà	1541 1556 1558	Visita a Palma de l'emperador Carlos I, de camino hacia a Argel Carlos V abdica en favor de su hijo Felipe II Año de <i>sa desgràcia</i> . El ejército turco destruye Ciutadella
1629 Joan Gual-Sanglada compra las casas grandes de la calle Sant Jaume	1573 1598	Creación de la Reial Audiència Inicio del conflicto entre los clanes de Canamunt i Canavall. Muerte de Felipe II, sucedido por Felipe III
1630 Joan Gual-Sanglada compra las casas pequeñas y el huerto	1613 1632	Comienzan las obras de desvío del cauce de la Riera Se firma la paz entre los clanes de Canamunt i Canavall, aunque pronto se retomará la lucha.
1637 Joan Gual-Sanglada fideicomisa la propiedad	1648 1653	Finaliza la guerra de los 30 años, con la independencia de Holanda Francesc Gelabert finaliza el manuscrito <i>Vertaderes traces de l'art de picapedrer</i>
ca. 1637 Mateu Gual-Sanglada i Sureda-Valero Derruye las casas pequeñas de la propiedad para hacer cocheras Pone balcones de hierro en el lugar de las ventadas <i>coronellas</i> en las casas antiguas Empieza a estructurar un recorrido barroco y coloca una capilla en la <i>quadra</i> .	1665 1666 1688	Carlos II accede al trono a la muerte de Felipe IV Los clanes de Canamunt i Canavall pactan la paz Gran actividad de los corsarios mallorquines en el marco de la guerra de los nueve años (1688-1697)
1699 Mateu Gual-Sanglada i Truiols empieza la construcción de una casa en el solar del huerto para añadir a las casas antiguas. El maestro de obras es Sebastián Bauçà. A su muerte ya estará configurado el nuevo edificio barroc, con las cuatro cuadras, salas o estrados en la planta noble, constituyendo el recorrido público de la casa.	1700 1701 1702 1705	Muere Carlos II y deja el trono al nieto de Luis XIV de Francia, Felipe V Inicialmente Felipe V es reconocido como rey en Balears Se constituye una gran alianza europea contra los Borbones Aragón, Valencia y Cataluña proclaman rey al Archiduque Carlos de Austria

1707-1709 <div>Mateu Gual-Sanglada i Truiols és desterrat a Barcelona per filipista</div>	1707	L'exèrcit de Carles d'Àustria és derrotat a Almansa per Felip V
	1710	Felip V aconsegueix el control de la major part de la península
1716 <div>Mateu Gual-Sanglada i Truiols és nomenat regidor perpetu de Palma</div>	1715	Finalització de la Guerra de Successió i consolidació de la dinastia borbònica a Espanya.
	1723	Felip V abdica en favor del seu fill Lluís, el qual mor l'any següent. El seu pare ha de retornar al tron
1718 <div>Nomenat gentilhome de cambra de Sa Majestat</div>	1727	Entra en funcionament la Reial Fàbrica de Pisa i Porcellana d'Alcora fundada per Buenaventura Abarca de Bolea i Ximénez d'Urrea, comte d'Aranda.
1730 <div>Comença el plet pels drets del fideïcomís entre les dues filles de Mateu Gual-Sanglada i Truiols, Maria, esposa d'Antoni Meca i Cardona, i Beatriu, esposa de Francesc Amar de Montaner, primer marquès del Reguer, en nom del seu fill Nicolau</div>	1746	Mor Felip V i el succeeix el seu fill Ferran
	1758	Mor Ferran VI i el succeeix el seu germà Carles III
	1778	Creació de la Reial Societat Econòmica d'Amics del País
	1788	Mor Carles III. El succeeix Carles IV
1733 <div>Per sentència de la Reial Audiència, Nicolau Amar de Montaner i Gual Sanglada rep la propietat, la qual comença a denominar-se Cal Reguer</div>	1808-1814	Guerra d'Independència
	1812	Aprovació de la Constitució de Cadis. Creació dels nous ajuntaments constitucionals
	1814	Inici del regnat de Ferran VII. Retorn a les institucions de l'antic règim i repressió contra els liberals
1738 <div>Josep Amar de Montaner i Gual-Sanglada, segon marquès del Reguer, obté la propietat per mort d'en Nicolau, essent nin</div>	1820-23	Trienni Liberal. Restauració de les institucions liberals a Balears
	1823-33	Dècada Ominosa. Abolició de les institucions liberals i retorn a l'antic règim. Dura repressió contra els liberals
Final s. XVIII-1828 <div>Francesc Amar de Montaner, tercer marquès del Reguer, probablement realitzà les següents obres: <ul style="list-style-type: none"> Cúpula sobre petxines i lucernari a l'escala de pujada a la part del Born Estudis a la part del Born Tancament del pati per a fer tendes o obradors i estudis Es grataren els escuts Sanglada dels capitells que quedaren vists al pati </div>	1834	A la mort de Ferran VII el succeeix Isabel II sota la regència de la reina Maria Cristina
	1835	Desamortització de Mendizábal. Supressió dels convents masculins a les Balears
	1835-43	Regència d'Espartero
	1840	El convent de Sant Francesc es converteix en seu de la Diputació de Balears. Surt el primer número de <i>La Palma</i> : inici de la Renaixença a Mallorca
1857 <div>Isabel de Montaner i Villalonga accedeix a la propietat. Reforma de la façana a càrrec de Miquel Ferrà Font</div>	1862	Joan O'Neill i Rossinyol publica el seu llibre <i>Tratado del Paisaje</i>
	1868	Revolució de setembre. Isabel II s'exilia a França. Ricard Ankerman esdevé regidor republicà

1707-1709 <div>Mateu Gual-Sanglada i Truiols es desterrado a Barcelona por filipista</div>	1707	El ejército de Carlos de Austria es derrotado en Almansa por Felipe V
	1710	Felip V consigue el control de la mayor parte de la península
1716 <div>Mateu Gual-Sanglada i Truiols es nombrado regidor perpetuo de Palma</div>	1715	Finalitzación de la Guerra de Sucesión i consolidación de la dinastía borbónica en España.
	1723	Felipe V abdica en favor de su hijo Luis, que fallece al año siguiente. Su padre ha de regresar al trono
1718 <div>Es nombrado gentilhombre de cámara de su Majestad</div>	1727	Entra en funcionamiento la Real Fábrica de Loza y Porcelana de Alcora, fundada por Buenaventura Abarca de Bolea y Ximénez de Urrea, conde de Aranda.
1730 <div>Empiezo el pleito por los derechos del fideicomiso entre las dos hijas de Mateu Gual-Sanglada i Truiols, Maria, esposa de Antoni Meca i Cardona, y Beatriu, esposa de Francesc Amar de Montaner, primer marqués del Reguer, en nombre de su hijo Nicolau</div>	1746	Muere Felipe V y le sucede su hijo Fernando
	1758	Muere Fernando VI y le sucede su hijo Carlos III
	1778	Creación de la Reial Societat Econòmica Mallorquina d'Amics del País
	1788	Muere Carlos III. Le sucede Carlos IV
1733 <div>Por sentencia de la Real Audiencia, Nicolau Amar de Montaner i Gual Sanglada recibe la propiedad, que empieza a denominarse Cal Reguer.</div>	1808-1814	Guerra de la Independencia
	1812	Aprobación de la Constitución de Cádiz. Creación de los ayuntamientos constitucionales
	1814	Inicio del reinado de Fernando VII. Retorno a las instituciones del antiguo régimen y represión contra los liberales
1738 <div>Josep Amar de Montaner i Gual-Sanglada, segundo marqués del Reguer, obtiene la propiedad por la muerte de Nicolau, siendo niño.</div>	1820-23	Trienio liberal. Restauración de las instituciones liberales en Baleares
	1823-33	Década Ominosa. Abolición de las instituciones liberales y retorno al antiguo régimen. Dura represión contra los liberales
Final s. XVIII-1828 <div>Francesc Amar de Montaner, tercer marqués del Reguer, probablemente realizó las siguientes obras: <ul style="list-style-type: none"> Cúpula sobre trompas y lucernario en la escalera de acceso desde la zona del Borne Estudios en la zona del Borne Cerramiento del patio para crear tiendas o obradores y estudios Supresión de los escudos de los Sanglada de los capiteles que quedan vistos en el patio </div>	1834	A la muerte de Fernando VII le sucede Isabel II bajo la regencia de la reina María Cristina.
	1835	Desamortización de Mendizábal. Supresión de los conventos masculinos en Baleares
	1835-43	Regencia de Espartero
	1840	El convento de San Francisco se convierte en sede de la Diputación de Baleares. Se publica el primer número de La Palma: inicio de la Renaixença a Mallorca.
1857 <div>Isabel de Montaner i Villalonga accedeix a la propietat. Reforma de la façana a càrrec de Miquel Ferrà Font</div>	1862	Joan O'Neill i Rossinyol publica su libro <i>Tratado del Paisaje</i>
	1868	Revolución de septiembre. Isabel II se exilia a Francia. Ricard Anckerman se convierte en concejal republicano

1869 <p>Neix a Inca Josep Balaguer Vallès</p>	1869 <p>Aprovació de la Constitució. Impuls a la Diputació Provincial</p>
1872 <p>Antoni Blanes Juan compra la propietat a Lluís de San Simón, viudo usufructuari al seu fill Jordi de San Simón i Amar de Montaner, i reforma l'interior per a poder organitzar la vida diària. Algunes de les sales es divideixen, es canvien totes les portes interiors, es fa un bany, una cuina i un menjador. La casa perd la fesomia barroca i passa de ser una casa major a una casa burgesa</p>	1870-73 <p>Regnat d'Amadeu de Savoia</p> <p>1873 <p>Proclamació de la I República</p> <p>1874 <p>Cop d'estat del general Pavia. Alfons XII és nomenat rei d'Espanya</p> <p>1877 <p>Neix a Deià el pintor Antoni Gelabert</p> <p>1880 <p>Fundació de la Societat Arqueològica Lul·liana</p> <p>1894 <p>Incendi de la casa consistorial de Palma. La remodelació dels espais de representació de l'edifici, ja iniciada anteriorment, es finalitzarà a continuació segons el projecte de l'arquitecte municipal Gaspar Bennàzar</p> <p>1895-98 <p>Guerra de la Independència de Cuba</p> <p>1897 <p>Joan Fuster pinta <i>Es Born a s'horabaixa</i>. Pere Aguiló Forteza “Cetre” crea la fàbrica de ceràmica modernista de La Roqueta</p> <p>1901 <p>Santiago Rusiñol viatja a Mallorca per a passar una temporada amb Joaquim Mir. Hi comença la seva amistat amb el pintor belga Degouve de Nuncques i Antoni Gelabert</p> <p>1902 <p>Enderrocament de les murades de Palma. Rusiñol i Mir realitzen les grans pintures del menjador del Gran Hotel, el nou edifici modernista construït a Palma segons el projecte de Lluís Domènech i Muntaner</p> <p>1903 <p>Inauguració del Gran Hotel</p> <p>1906 <p>Mossèn Alcover, Joan Alcover i Costa i Llobera, entre d'altres, participen en el Congrés de la Llengua Catalana de Barcelona</p> <p>1910 <p>Pere Aguiló Forteza “Cetre” ven la fàbrica La Roqueta i comença la segona fase de la seva producció</p> <p>1914 <p>Comença la I Guerra Mundial. Greus problemes d'aprovisionament a les Illes</p> <p>1918 <p>Finalitza la I Guerra Mundial. Greu epidèmia de grip a Mallorca. Es tanca la fàbrica de La Roqueta</p></p></p></p></p></p></p></p></p></p></p></p></p></p></p>
1876-1877 <p>A l'edat de 8 anys Josep Balaguer comença a estudiar música amb l'organista Joan Torrandell a la parròquia d'Inca</p>	
1883-1884 <p>Josep Balaguer es trasllada a Palma per a estudiar amb Guillem Massot</p>	
ca. 1888 <p>En una reunió familiar Josep Balaguer coneix el baix Uetam per a qui treballarà com repetidor, acompanyant pianista i secretari fins al 1896, viatjant per tot Europa</p>	
1888 <p>Josep Balaguer estudia piano amb Albéniz</p>	
1893 <p>Balaguer assisteix a la funció del Teatre del Liceu al moment de l'atemptat amb bomba del 7 de novembre</p>	
1896 <p>Josep Balaguer finalitza els estudis de piano a Madrid on obté el primer premi.</p>	
1897 <p>Balaguer guanya l'oposició per a músic major de la Banda del Regiment d'Infanteria n. 1 de Palma</p>	
ca. 1910 <p>Balaguer adquireix la botiga d'instruments musicals Casa Banqué al carrer de Colom</p>	

1869 <p>Nace en Inca Josep Balaguer Vallès</p>	1869 <p>Aprovación de la Constitución. Impulso a la Diputació Provincial</p>
1872 <p>Antoni Blanes Juan compra la propiedad a Lluís de San Simón, viudo usufructuario a su hijo Jordi de San Simón i Amar de Montaner, y reforma el interior para poder organizar la vida diaria. Algunas de las salas se dividen, se cambian todas las puertas interiores, se constuye un cuarto de baño, una cocina y un comedor. La casa pierde la fisonomía barroca y pasa de ser una casa <i>major</i> a una casa burguesa.</p>	1870-73 <p>Reinado de Amadeo de Saboya</p> <p>1873 <p>Proclamación de la I República</p> <p>1874 <p>Golpe de estado del general Pavia. Alfonso XII es nombrado rey</p> <p>1877 <p>Nace en Palma el pintor Antoni Gelabert</p> <p>1880 <p>Fundación de la Societat Arqueològica Lul·liana</p> <p>1894 <p>Incendio de la casa consistorial de Palma. La remodelación de los espacios de representación del edificio, ya iniciada anteriormente, se finalizará a continuación según el proyecto del arquitecto municipal Gaspar Bennàzar.</p> <p>1895-98 <p>Guerra de la Independencia de Cuba</p> <p>1897 <p>Joan Fuster pinta <i>Es Born a s'horabaixa</i>. Pere Aguiló Forteza “Cetre” crea la fábrica de cerámica modernista de La Roqueta</p> <p>1901 <p>Santiago Rusiñol viaja a Mallorca para pasar una temporada con Joaquim Mir. Allí inicia su amistad con el pintor belga Degouve de Nuncques y con Antoni Gelabert</p> <p>1902 <p>Derribo de las murallas de Palma. Rusiñol y Mir realizan las grandes pinturas del comedor del Gran Hotel, el nuevo edificio construido en Palma según el proyecto de Lluís Domènech i Muntaner</p> <p>1903 <p>Inauguración del Gran Hotel</p> <p>1906 <p>Mossèn Alcover, Joan Alcover i Costa i Llobera, entre otros, participa en el Congrés de la Llengua Catalana de Barcelona</p> <p>1910 <p>Pere Aguiló Forteza “Cetre” vende la fàbrica La Roqueta y empieza la segunda etapa de su producción</p> <p>1914 <p>Empieza la I Guerra Mundial. Graves problemas de aprovisionamiento en las islas</p> <p>1918 <p>Finaliza la I Guerra Mundial. Grave epidemia de gripe en Mallorca. Se cierra la fábrica de La Roqueta.</p></p></p></p></p></p></p></p></p></p></p></p></p></p></p>
1876-1877 <p>A la edad de 8 años Josep Balaguer empieza a estudiar música con el organista Joan Torrandell en la parroquia de Inca.</p>	
1883-1884 <p>Josep Balaguer se traslada a Palma para estudiar con Guillem Massot</p>	
ca. 1888 <p>En una reunión familiar Josep Balaguer conoce al bajo Uetam para quien trabajará como repetidor, pianista acompañante y secretario hasta 1896, viajando por toda Europa.</p>	
1888 <p>Josep Balaguer estudia piano con Albéniz</p>	
1893 <p>Balaguer asiste a la función del Teatre del Liceu en el momento del atentado con bomba del 7 de noviembre</p>	
1896 <p>Josep Balaguer finaliza los estudios de piano en Madrid, donde obtiene el primer premio</p>	
1897 <p>Balaguer gana la oposición para músico mayor de la Banda del Regimiento de Infantería núm. 1 de Palma</p>	
ca. 1910 <p>Balaguer adquiere la tienda de instrumentos musicales Casa Banqué en la Calle Colom.</p>	

1922 Balaguer dirigeix un concert al Círculo Mallorquí	1923-30 Dictadura de Primo de Rivera
1927 Josep, Aina, Catalina i Francisca Balaguer Vallès compren la propietat a Rafel Blanes Tolosa	1931 Proclamació de la II República. Santiago Rusiñol mor a Aranjuez
1937 Creació de la Banda-Orquestra del Regiment d'Infanteria n. 36 de Palma amb direcció de Josep Balaguer per a recaptar fons per als revoltats	1932 Mor a Deià el pintor Antoni Gelabert
1947 Creació de l'Orquestra Simfònica de Mallorca amb Josep Balaguer com a director honorari	1934 Vaga general revolucionària
1949 Aina i Catalina Balaguer Vallès compren la part de la casa del seu germà Josep	1936 Cop d'estat contra la República. El mateix any es crea a Palma el Grupo Literario Azul, bressol del futur Cercle de Belles Arts
1951 Mor Josep Balaguer. Seguint la seva voluntat les dues germanes donen la casa amb reserva d'usdefruit durant tota la seva vida a l'Ajuntament de Palma	1838 Georges Bernanos publica a París <i>Els grans cementiris sota la lluna</i> , denunciant la repressió franquista a Mallorca
1965 L'Ajuntament pren possessió a la mort de la darrera germana de Josep Balaguer. El Cercle de Belles Arts, d'acord a una de les condicions de la donació es fa càrrec de l'edifici	1939 Finalització de la Guerra Civil espanyola. Alemanya envaeix Polònia. Comença la II Guerra Mundial
1966 El Cercle de Belles Arts passa a tenir com a seu Can Balaguer	1940 Creació del Cercle de Belles Arts
2009 Comença la rehabilitació de l'edifici segons projecte dels arquitectes Francesc Pizà, Se Duch, Ricardo Flores y Eva Prats	1945 Finalitza la II Guerra Mundial
	1952 Finalitza el racionament de queviures a Mallorca
	1966 Neix l'Obra Cultural Balear
	1975 Mor el dictador Francisco Franco
	2008 Inici de la crisi financera internacional

1922 Balaguer dirige un concierto en el Círculo Mallorquí	1923-30 Dictadura de Primo de Rivera
1927 Josep, Aina, Catalina y Francisca Balaguer Vallès compran la propiedad a Rafael Blanes Tolosa	1931 Proclamación de la II República. Santiago Rusiñol muere en Aranjuez
1937 Creació de la Banda-Orquestra del Regiment d'Infanteria n. 36 de Palma amb direcció de Josep Balaguer per a recaptar fons per als revoltats	1932 Muere en Deià el pintor Antoni Gelabert
1947 Creación de la Orquesta Sinfónica de Mallorca, con Josep Balaguer como director honorario	1934 Huelga general revolucionaria
1949 Aina y Catalina Balaguer Vallès compran la parte de la casa de su hermano Josep	1936 Golpe de estado contra la República. El mismo año se crea en Palma el Grupo Literario Azul, que se convertirá en el Cercle de Belles Arts
1951 Muere Josep Balaguer. Siguiendo su voluntad, las dos hermanas donan la casa con reserva de usufructo durante toda su vida al Ayuntamiento de Palma	1838 Georges Bernanos publica en París <i>Los grandes cementerios bajo la luna</i> , denunciando la represión franquista en Mallorca
1965 El Ayuntamiento toma posesión a la muerte de la última hermana de Josep Balaguer. El Círculo de Bellas Artes, de acuerdo con una de las condiciones de la donación, se hace cargo del edificio	1939 Finalización de la Guerra Civil española. Alemania invade Polonia. Comienza la Segunda Guerra Mundial
1966 El Círculo de Bellas Artes pasa a tener como sede Can Balaguer	1940 Creación del Círculo de Bellas Artes
2009 Se inicia la rehabilitación del edificio según el proyecto de los arquitectos Francesc Pizà, Se Duch, Ricardo Flores y Eva Prats	1945 Finaliza la II Guerra Mundial
	1952 Finaliza el racionamiento de alimentos en Mallorca
	1966 Nace la Obra Cultural Balear
	1975 Muere el dictador Francisco Franco
	2008 Inicio de la crisis financiera internacional

